

ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP
ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี

Problems in Conducting the Account of Local of OTOP Manufacturer Group in
Wickerwork Handicraft in Udon Thani

ชลลดา เหมะธูลิน¹

นฤมล ชินวงศ์²

ยุทธนา จันทร์ปัด³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี 2) ศึกษาปัญหาการจัดการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างคือ ประธานกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี ทั้งสิ้น 13 กลุ่ม รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One - way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least significant difference)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี พบว่ามีปัญหาด้านเครื่องมือในการปฏิบัติงานมาก ($\bar{X} = 4.03$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีปัญหาในการเปรียบเทียบข้อมูลย้อนหลังมากที่สุด รองลงมาคือการบันทึกรายการ รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และแม่นยำ และน้อยที่สุดคือความปลอดภัยในการเข้าใช้งานการบัญชี

คำสำคัญ : การบัญชี, วิสาหกิจชุมชน, ผลิตภัณฑ์, เครื่องจักสาน

Abstract

The research of problems in conducting the account of community enterprise of OTOP manufacturer group in wickerwork handicraft in Udon thani aimed to 1) study the accounting management of community enterprise of OTOP manufacturer group in wickerwork handicraft, and 2) study the problems in conducting the account of community enterprise of OTOP manufacturer group in wickerwork handicraft, Udon thani.

The sample was 13 leaders from OTOP manufacturer groups in Udon thani. The data were collected by questionnaires and interviews. Then the data was analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, T-Test, one-way ANOVA, and LSD (Least significant difference).

¹⁻³อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยสันตพล

The research found that the demographic factor, including gender, age, educational level, and work experience, had the influence on the problems in conducting the account of community enterprise of OTOP manufacturer groups in wickerwork handcraft in Udon thani, at the 0.05 level of statistical significant.

Moreover, the results revealed that the main problem and threat of conducting the account of community enterprise of OTOP manufacturer groups in wickerwork handcraft, Udon thani, was the lack of tools in operation, at the highest level as mean of 4.03. For analyzing by LSD test, the result found that the highest level is the problem of comparing retroactive data, followed by accurate and prompt accounting entry. For the least level is security in conducting account.

Keywords: Accounting, Community enterprise, Product, Wicker

1. บทนำ

วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise-SMCE) หมายถึงกิจการที่เกิดขึ้นในชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ และการอื่น ๆ ที่ดำเนินกิจการโดยประชาชนในชุมชนนั้น ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เป็นการนำเอาปัจจัยการผลิต ความรู้ความสามารถ ภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่ประชาชนในชุมชนพึงมีอยู่แล้วนั้น มาประกอบการเป็นผลผลิตหรือการบริการ เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชน อาจวัดรายได้ที่เกิดขึ้นเป็นตัวเงินที่เราสามารถเห็นได้ชัดเจน แต่อีกด้านหนึ่งที่ได้รับจากการทำวิสาหกิจชุมชนคือ ประชาชนเกิดความผูกพัน ความสามัคคี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกิดการเรียนรู้พึ่งพาตนเองและผู้อื่นไปด้วยพร้อม ๆ กัน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548)

เสรี พงศ์พิศ (2546) ได้กล่าวว่าเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการนำเอาแนวทางในการปฏิบัติมาจากพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างยั่งยืน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จึงมีพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้

ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น

การที่จะส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจึงต้องมีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ อาทิ การบริหารจัดการด้านปัจจัยการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการจัดทำบัญชี เป็นต้น เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้งสิ้น เนื่องจากในการคำนวณต้นทุนการผลิต การกำหนดรายได้ การกำหนดค่าใช้จ่าย รวมไปถึงการควบคุมปัจจัยการผลิตต่าง ๆ (วิชิต นันทสุวรรณ, 2547) ปัญหาที่พบ ส่วนใหญ่ของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ ปัญหาในการจัดทำบัญชี เนื่องจากสมาชิกไม่มีการบันทึกรายได้ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินอย่างเป็นระบบ และมีสมาชิกในกลุ่มบางรายไม่มีพื้นฐานในด้านการทำบัญชี จึงส่งผลกระทบต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการคำนวณรายได้ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนหลายแห่งที่เกิดขึ้น ประสบปัญหาในการบริหารงาน

จังหวัดอุดรธานีมีสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP จำนวน 100 เครือข่าย โดยแบ่งเป็นกลุ่มจักสาน จำนวน 13 วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูป จำนวน 26 วิสาหกิจชุมชน กลุ่มสิ่งทอ จำนวน 35 วิสาหกิจชุมชน และ การผลิตสินค้ากลุ่มอื่น ๆ จำนวน 26 วิสาหกิจชุมชน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP หลายแห่งในจังหวัด

อุดรธานียังขาดการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมภายในที่ดี และการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้ขาดข้อมูลที่สามารถนำไปใช้เพื่อการบริหารและจัดการธุรกิจชุมชนที่ดี ส่งผลให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนขาดความมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการพัฒนาความมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจจำเป็นต้องมีระบบบัญชีที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแล และพัฒนาธุรกิจให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี โดยคาดหวังว่าข้อค้นพบที่ได้จากการทำวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยนำสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงไปประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี ให้มีความถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลการเงินและธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงแหล่งชุมชน สร้างผลตอบแทนที่มั่นคงให้แก่สมาชิกในกลุ่ม และเพิ่มความแข็งแกร่งให้แก่วิสาหกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี

2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี

การพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลทางการเงินและพัฒนาธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ ในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนนั้น มีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ควบคุมกำกับดูแลให้วิสาหกิจชุมชนทุกกลุ่มมีการจัดทำบัญชีที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ภายใต้โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เพื่อพลิกฟื้นธุรกิจสถาบันเกษตรกรผ่านกลไกทางบัญชี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสนับสนุนและช่วยเหลือทางด้านบัญชีแก่วิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วยบริการวางรูปแบบบัญชี การสอนแนะนำการจัดทำบัญชีและงบการเงิน รวมทั้งสอนแนะนำการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจ เป็นการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนให้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ (กลุ่มส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน, 2559)

นักบัญชีของวิสาหกิจชุมชนซึ่งมีความหลากหลายในลักษณะส่วนบุคคลในการทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจึงเกิดปัญหาในการทำบัญชี ผู้วิจัยเล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น จึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี

3. สมมติฐานการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี ต่างกันมีผลต่อปัญหาของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชากรกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี มีทั้งสิ้น 13 กลุ่ม รายละเอียดแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอาชีพ/อำเภอ

กลุ่มอาชีพ	อำเภอ	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (คน)
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร, จักสานจากต้นคล้า	อำเภอทุ่งฝน	1
กลุ่มจักสานไม้ไผ่, กลุ่มจักสานบ้านหนองแวง และกลุ่มจักสานบ้านกุดเม็ก	อำเภอบ้านผือ	3
กลุ่มทำไม้กวาด	อำเภอหนองแสง	1
กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่/กก (กระต๊อบข้าว)	อำเภอหนองหาน	1

กลุ่มอาชีพ	อำเภอ	จำนวน ประชากร และกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
กลุ่มอาชีพทำไม้กวาดบ้านนา ตม, กลุ่มทำไม้กวาดจากดอก หญ้า	อำเภอนาเยีย	2
กลุ่มจักสานบ้านหนองกุ้งปาว	อำเภอศรีราชู	1
กลุ่มจักสานจากต้นกก	อำเภอเมือง	1
กลุ่มจักสาน 1	อำเภอกุมภวาปี	1
กลุ่มจักสาน 2	อำเภอโนนสะอาด	1
รวม		13

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการใช่

4.2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน
ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ
ประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัญหาอุปสรรคในการ
จัดทำบัญชี แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้
ความสามารถ ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี ด้านความ
ร่วมมือและประสานงาน และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการ
ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับ
ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

4.2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไป
สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนในแต่ละกลุ่ม
เกี่ยวกับข้อมูลผลิตภัณฑ์ รวมทั้งปัญหาในการจัดทำบัญชี

รวมทั้งได้มีการจัดกลุ่มเสวนา สัมภาษณ์ประธาน
กลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็น
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบ
สัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับแบบสอบถามให้ระดับ

ความสำคัญ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย
และน้อยที่สุด

4.3.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary
Data) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ
เอกสารทางวิชาการ บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และสถิติทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน
(One - way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่
ด้วยวิธีของ LSD (Least significant difference)

5. สรุปผลการวิจัย

ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่ม
ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัด
อุดรธานี จากการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชี
ของวิสาหกิจชุมชนในแต่ละกลุ่มมีการนำวัตถุดิบที่ใช้ในการ
ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานมาจากชุมชนหรือหมู่บ้านของ
กลุ่มผู้ผลิตเอง รวมทั้งมีการจัดซื้อเพิ่มเติมจากชุมชน
ใกล้เคียงหรือจากแหล่งอื่น ๆ และในบางครั้งประธานกลุ่ม
จะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมาให้กับสมาชิกภายใน
กลุ่มเพื่อทำการผลิตผลิตภัณฑ์ และเมื่อผลิตเสร็จสิ้นก็จะ
นำมาให้กับประธานกลุ่มเพื่อจำหน่ายให้กับลูกค้าต่อไป และ
นำเงินที่ได้มาแบ่งให้กับสมาชิก สำหรับการบันทึกบัญชีนั้น
พบว่าการบันทึกบัญชียังไม่เป็นระบบและขาดความรู้ความ
เข้าใจในการบันทึกบัญชีรวมทั้งการบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วน
ทุกรายการ เป็นลักษณะของการจดบันทึกรายรับรายจ่าย
แบบง่าย ๆ เท่านั้น ยังไม่มีเครื่องมือในการปฏิบัติงานที่
ทันสมัย และใช้สมุดบัญชีเพียงไม่กี่เล่มทำให้ไม่สามารถ
สรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจได้อย่างชัดเจน และ
ไม่สามารถนำข้อมูลทางบัญชีมาเปรียบเทียบกันได้ รวมทั้ง
การคิดต้นทุนการผลิต เนื่องจากส่วนหนึ่งยังขาดความรู้
ความเข้าใจในเรื่องของการคิดต้นทุน จะค่านึงเฉพาะค่า
วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ต้นทุนได้อย่าง
แท้จริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการควบคุมต้นทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
ผลิตและการวางแผนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ
สำหรับปัญหาในด้านอื่น ๆ พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังขาด

เงินทุนหมุนเวียนเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ไม่ทันตามความต้องการ รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และการหาช่องทางการตลาดใหม่ๆ เพิ่มเติม ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจาก 13 กลุ่ม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 92.31 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี ลำดับแรก คือ ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.03$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.62$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี ($\bar{X} = 3.32$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก และปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานีลำดับสุดท้าย คือ ด้านความร่วมมือและประสานงาน ($\bar{X} = 2.69$) จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน มีผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งหมายความว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน จังหวัดอุดรธานี โดยส่วนใหญ่กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ทั้ง 13 กลุ่ม ได้มีการจัดบันทึกข้อมูลรายรับ รายจ่าย ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ต้นทุนในการผลิต ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งเป็นการบันทึกบัญชีแบบง่ายๆ ในสมุดบัญชีในแต่ละวันเท่านั้น ซึ่งผู้บันทึกบัญชีไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีมากนัก โดยส่วนใหญ่แล้วการบันทึกรายการทางบัญชีจะใช้สมุดบัญชีเพียงไม่กี่เล่มเท่านั้น โดยมุ่งหวังต้องการทราบถึงผลกำไรจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มากกว่าการลงบัญชีให้ถูกต้องตามหลักการบัญชี และไม่มีการจัดเก็บข้อมูลทางการบัญชีโดยละเอียด ครบถ้วน ซึ่งส่งผลต่อการนำข้อมูลผลการดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาเปรียบเทียบกับในแต่ละปี เพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน หรือลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น รวมทั้งนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการวางแผนงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วชิร อັນวิวัฒน์ (2554) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าวิสาหกิจชุมชนหลายแห่งในจังหวัดนครศรีธรรมราชยังขาดการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมภายในที่ดี และการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้ขาดข้อมูลที่สามารนำไปใช้เพื่อการบริหารและจัดการธุรกิจชุมชนได้ การดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพจึงเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจจำเป็นต้องมีระบบบัญชีที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลและพัฒนาธุรกิจให้เกิดประสิทธิผลต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระเดช นารินทร์ (2560) ผลการวิจัยพบว่าปัญหาอุปสรรคและความต้องการของกลุ่มเครือข่ายเกษตรยั่งยืนตำบลหนองแคน ในการเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ได้แก่ ปัญหาการใช้สารเคมีปัญหาด้านทัศนคติของชาวนา ปัญหาการขาดเงินทุนและปัญหาการขาดความรู้ด้านการรวมกลุ่มเกษตรกร และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์จากข้าวหอมมะลิ จากการศึกษาให้ผู้ให้ข้อมูล

หลักสรุปได้ว่าควรมีการรวบรวมสมาชิกให้ได้ครอบคลุมทั้งตำบล และควรมีการรวมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวหอมมะลิในรูปแบบที่หลากหลาย

2. ปัญหาในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนนั้นการบันทึกบัญชียังไม่ค่อยมีความถูกต้อง แม่นยำ ครบถ้วน และการนำข้อมูลทางบัญชีย้อนหลังมาเปรียบเทียบกันนั้นทำได้ค่อนข้างยากเนื่องจากส่วนหนึ่งไม่มีการสรุปผลการดำเนินงานที่ชัดเจน และยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่ค่อยเห็นความสำคัญในการจัดทำบัญชีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานันทรัตน นามบุรี (2555) ได้อธิบายไว้ว่า วิสาหกิจชุมชนโดยส่วนใหญ่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาเรื่องการจัดทำบัญชีการเงิน เพราะขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งภาครัฐควรจะไปสนับสนุนในการฝึกอบรมในส่วนนี้ให้มากขึ้น เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถบริหารจัดการด้านบัญชีและการเงินได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

7. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานนั้นถือเป็นปัญหาที่มีความสำคัญของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นควรจะมีการจัดประชุมร่วมกันเพื่อให้เห็นความสำคัญต่อการจัดทำบัญชีและควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเครื่องมือที่ทันสมัยมาช่วยในการบันทึกบัญชี รวมทั้งควรคัดเลือกสมาชิกกลุ่มเข้ารับการอบรมทางด้านการบัญชีอย่างต่อเนื่อง และขอความร่วมมือจากภาครัฐในการเข้ามาให้ความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการทำบัญชี รวมทั้งการคิดต้นทุนการผลิต เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านความรู้ความสามารถด้านการบัญชีร่วมด้วย

2. สถาบันการศึกษาต่างๆ ควรเข้าไปมีบทบาทในการอบรมให้ความรู้ทางด้านการบัญชี รวมทั้งด้านการบริหารจัดการ การตลาดการออกแบบผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่ายกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนอกเหนือจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และติดตามการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสานเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าต่อไปควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ ร่วมด้วย นอกเหนือจากประเภทจักสานเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อไป

2. ควรศึกษาถึงการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลทางด้านต้นทุนการผลิตอันจะนำมาสู่การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ที่แน่นอนโดยพิจารณาจากต้นทุนเป็นหลัก ตลอดจนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการควบคุมต้นทุนต่างๆ ซึ่งจะไปสู่การวางแผนการดำเนินงานในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการลดต้นทุนการผลิตที่ไม่จำเป็นหรือไม่เพิ่มมูลค่า ซึ่งหากมีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนได้อย่างถูกต้องครบถ้วนจะทำให้ได้ข้อมูลเพื่อไปพัฒนากระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

8. เอกสารอ้างอิง

1. กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย. (2558). **ข้อมูลขนาดพื้นที่อุทธรธานี**. ค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559.
2. กลุ่มส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน. (2559). **แนวคิดเกี่ยวกับการเงินการบัญชีของวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.
3. นันทรัตน นามบุรี. (2555). **ปัญหาเรื่องการจัดทำบัญชี-การเงิน**. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
4. วิจิต นันทสุวรรณ. (2547). **ขบวนการชุมชนใหม่การพัฒนาแบบแผนใหม่ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์.
5. วิระเดช นารินทร์. (2560). **การสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ โดยการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเกษตรกร: กรณีศึกษาเครือข่ายเกษตรกรยั่งยืนตำบลหนองแคน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) หน้า 130.

6. วัชรีย์ ฮั่นวิวัฒน์. (2554). **ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
7. เสรี พงศ์พิศ. (2546). **ความหมายของวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพมหานคร.
8. สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). **วิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร.